

Yttrande
2016-12-14

Kulturdepartementet
103 33 Stockholm

Betänkande SOU2016:44 Kraftsamling mot antiziganism

Dnr Ku2016/01696/DISK

Trajosko Drom tillstyrker förslagen i betänkandet och vill särskilt betona vikten av att:

Den höga graden av romsk delaktighet under hela processen av betänkandets tillkomst har varit avgörande för innehållets kvalitet och bör vara normerande för myndigheters utredningar i romska frågor (liksom för andra minoritetsgrupper vad gäller frågor som rör dem själva).

Vitboken och dess undervisningsmaterial är välgjorda och viktiga redskap i medvetandegörandet av hur romers rättigheter systematiskt kränkts, men blir verkningslöst om detta material inte sprids och används på ett aktivt och strukturerat sätt. På samma sätt får inte denna utredning bli en slutprodukt, utan ett frö till vidare systematiskt arbete mot antiziganismen. Trajosko Drom efterlyser konkreta planer för spridning av denna kunskap i myndighetssverige samt civilsamhälle, med fokus på framtagande av konkreta åtgärdsplaner. Romer far idag illa i kontakten med myndigheter på grund av antiziganismen i form av både omedvetna och medvetna kränkningar av mänskliga rättigheter, och det behövs krafttag med tydligare myndighetsstyrning. Romska barn är särskilt utsatta och om inte arbetet trappas upp riskerar vi att förlora ytterligare en generation, tvärtemot ambitionen i regeringens Strategi för romsk inkludering 2012-2032.

Barn är nyckeln till framtiden och därför bör stor del av fokus ligga på åtgärder som syftar till att alla Sveriges skolbarn får gedigen utbildning i romers historiska och nutida situation i landet och i Europa.

Trajosko Drom vill betona värdet av att låta romska företrädare själva utbilda majoritetssamhället om den egna gruppen. Romsk representation och ägandeskap i egna frågor är viktiga faktorer för att motarbeta fördomar och strukturell diskriminering.

Att uppmärksamma den romska förintelsen med exempelvis en egen minnesdag är ett väsentligt steg till erkännande och upplysning om ett historiskt övergrepp som det fram tills idag varit mycket tyst om i Sverige och Europa.

På grund av en lång historia av övergrepp och diskriminering finns det idag en djup förtroendeklyfta mellan den romska minoriteten och övriga samhället vilken förhindrar att romer anmäler kränkningar, av rädsla eller brist på tillit till att det har någon effekt. Här är satsningar på romska civilsamhällets egna organisationer viktiga för att stödja romer att utkräva sina rättigheter och fungera som länk gentemot offentlig verksamhet. För att de romska organisationerna skall kunna bibehålla förankring i målgruppen behövs långsiktiga verksamhetsstöd för att garantera kontinuitet och tillvaratagande av uppbyggda kompetenser och kontaktnät.

Svenska myndigheter bör i högre grad uppmärksammas på sårbarheten hos de utsatta EU-medborgare som söker sig till landet på grund av grav och tilltagande antiziganism i sina hemländer. De flesta tillhör den romska gruppen och blir även i Sverige utsatta för hatbrott och diskriminering och på grund av misstro till myndigheter finns här ett stort mörkertal då man sällan vågar anmäla.

Slutligen vill vi betona den romska kvinnans särskilda utsatthet, dels på grund av ett ojämnt samhälle och dels på grund av att hon oftare är mer synlig i sin romska identitet och blir måltavla för rasism. Trajosko Drom efterlyser att jämställdhetsanalys görs och att ett jämställdhetsperspektiv genomsyrar utredning och åtgärdsplaner.

Göteborg 2016-12-14

Marcela Kovacsova
Ordförande

Silvia Mutto
Handläggare i ärendet